

CZU 343.6(498)

DOI 10.5281/zenodo.7885938

Florin ZAGAICAN

COOPERAREA EUROPEANĂ ÎN DOMENIUL INVESTIGĂRII INFRAȚIUNII DE SPĂLARE A BANILOR

Prin această lucrare propunem să studiem activitățile țărilor, organizațiilor internaționale și regionale care interacționează în lupta împotriva legalizării (spălării) produselor infracțiunii și a finanțării terorismului. Condițiile importante, sociale și politice ale fiecărei țări, regiuni și comunității globale în general, impun necesitatea de cercetare, analiză și dezvoltare de măsuri și reguli menite să facă față unor eventuale provocări. Neintervenirea pe acest subiect ar justifica amenințarea stabilității financiare și a securității statelor. Prin această lucrare, punem accentul pe analiza materialelor științifice publicate în țară și peste hotare din domeniul investigării spălării banilor la nivel internațional, precum și pe analiza practicii judiciare. Totodată, cooperarea interstatală la investigarea acestor infracțiuni prezintă un moment cheie nu doar la descoperirea post factum, dar și la prevenirea lor, subiecte pe care le vom aborda în această lucrare.

Cuvinte-cheie: infracțiune, spălarea banilor, cooperare, investigare, infracțiuni transnaționale, tranzacție, spațiu european.

EUROPEAN COOPERATION IN THE FIELD OF MONEY LAUNDERING CRIME INVESTIGATION

Through this paper we propose to study the activities of countries, international and regional organizations that interact in the fight against the legalization (laundering) of the proceeds of crime and the financing of terrorism. The important social and political conditions of each country, region and the global community in general, feel the need for research, analysis and development of measures and rules with which they inevitably face challenges. In the same way, not intervening on this subject would justify the threat to the financial stability and security of the states. Through this work, we also focus on the analysis of scientific materials published in the country, as well as abroad in the field of money laundering investigation at the international level, as well as the analysis of judicial practice, but at the same time, interstate cooperation in the investigation of these crimes presents a key moment in the discovery not only post factum but also to prevent them, a topic we are discussing.

Keywords: crime, money laundering, cooperation, investigation, transnational crimes, transaction, European space.

Introducere. În prezent, în Europa, și nu numai, se atestă o creștere a numărului infracțiunilor de spălare a banilor. În această lucrare au fost analizate metode de combatere a spălării banilor și de cooperare a statelor pe spațiul european în diferite țări.

Diversitatea de metode în procesul de spălare a banilor a provocat o continuă creștere, iar criminalii tind să progreseze prin introducerea de noi metode moderne, de aceea este imperios necesar să studiem acest fenomen prin prisma diferitelor legislații, să facem o anumită concluzie asupra problemei luate în considerare și să putem determina care mecanism este mai eficient în lupta împotriva acestui fenomen. Datorită faptului că spălarea banilor este un fenomen global, se impune o cooperare eficientă între state întru combaterea acestuia, prin dezvoltarea organelor și serviciilor responsabile de identificarea schemelor economice frauduloase. Eficacitatea luptei împotriva spălării banilor depinde și de lupta cu asemenea acte criminale precum terorismul și traficul de droguri.

Actualitatea temei abordate constă în faptul că există o strânsă legătură între fenomenul de spălare a banilor și alte infracțiuni conexe, spre exemplu cea de finanțare a terorismului, evaziunea fiscală a întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor etc. Credem că această infracțiune a fost, este și va fi în continuare o problemă stringentă la nivel global, fiind confruntată de toate statele lumii, îndeosebi cele mai dezvoltate. În general, luarea în considerare a acestei probleme este importantă din punctul de vedere al dezvoltării efective a sistemului de piață al economiei mondiale, întrucât astfel de fenomene „îngrădesc” în esență mecanismele pieței prin concurență neloială. Legalizarea (spălarea) veniturilor din infracțiuni duce inevitabil la o anvergură a criminalității și a corupției la scară planetară. În consecință, răspândirea și înrădăcinarea acestui tip de infracțiuni reprezintă o amenințare serioasă pentru orice stat și pentru întreaga comunitate mondială.

În acest sens, anume cooperarea interstatală pentru investigarea acestor infracțiuni constituie un moment cheie la descoperirea nu

doar *post factum*, ci și la prevenirea acestora, subiecte pe care le propunem spre discuție.

Opinii și discuții. Metodologiile de spălare a banilor au fost, sunt și vor fi perfecționate încontinuu odată cu crearea noilor mecanisme juridice de combatere a acestui fenomen criminal. Însă, spre regretul nostru, lumea interlopă este în căutarea căilor de ocolire a acestor mecanisme, de aceea organele responsabile de acest subiect trebuie să acorde o atenție deosebită la combaterea acestora, dar și mai important, de a nu lăsa loc pentru aceste subtilități.

Legalizarea (spălarea) veniturilor din infracțiuni reprezintă o amenințare extremă, atât pentru securitate, cât și pentru stabilitatea sistemului financiar global și a sistemelor financiare ale unor state luate în parte. Această activitate infracțională poate duce la o denaturare gravă a distribuției fluxurilor financiare și, pe cale de consecință, a indicatorilor macroeconomici, la o creștere a nivelului de risc financiar, precum și au un impact obstructionist asupra bonității sistemului financiar internațional.

Securitatea economică este o categorie complexă care presupune cooperarea judiciară în materie penală și se bazează pe principiul recunoașterii reciproce a hotărârilor judecătorești și a deciziilor judiciare, incluzând măsuri de apropiere a legislațiilor statelor membre în mai multe domenii. **Tratatul de la Lisabona** a creat o bază mai solidă pentru dezvoltarea unui spațiu de justiție penală, prevăzând totodată noi competențe pentru Parlamentul European [1, p. 1]. Tratatul de la Lisabona prevede că „pentru combaterea infracțiunilor care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii, Consiliul, hotărând prin regulamente în conformitate cu o procedură legislativă specială, poate institui un Parchet European, pornind de la Eurojust” și, totodată, prevede posibilitatea ca, într-o etapă ulterioară, competențele Parchetului European (EPPO) să fie lărgite, pentru a include criminalitatea gravă care prezintă o dimensiune transfrontalieră [2].

În scopul coordonării eforturilor internaționale de combatere a spălării banilor, în 1989, la *Summitul G7* de la Paris, a fost creat **Grupul de Acțiune Financiară Internațională**

(FATF). Subsidiar, tema combaterii legalizării (spălării) veniturilor din infracțiuni a devenit relevantă datorită volumului semnificativ de investiții criminale care pătrund în economia juridică a țării noastre. Cu toate acestea, tendința de creștere a ponderii capitalului criminal în economie este relevantă continuu.

Potrivit Fondului Monetar Internațional (FMI), suma de bani „murdari” care circulă în lume în diferite sisteme financiare variază de la 590 de miliarde de dolari la 1,5 trilioane de dolari SUA, care este egală cu 2-5% din produsul național brut al tuturor țărilor lumii [3, p. 57].

Astfel, într-un Raport al Națiunilor Unite, din 1993, se arată: „*Caracteristicile de bază ale activității de spălare a profiturilor realizate din infracțiuni, a cărei extindere se suprapune pe cea a crimei organizate și transnaționale, sunt flexibilitatea și adaptabilitatea metodelor sale, folosirea tehnologiei de vârf, precum și a persoanelor cu înaltă calificare, ingeniozitatea infractorilor care au vaste resurse la dispoziție.*” [4, p. 113]. Un punct comun este pct.5 intitulat „*Cooperare internațională*”; această recomandare, care acoperă asistența reciprocă și extrădarea în finanțarea cazurilor legate de terorism este una dintre cele mai puțin observate, unde aproape jumătate din țările membre au prezentat deficiențe semnificative în aplicarea ei în practică. Printre principalele cauze sunt: deficiențe în cooperarea internațională din cauza secretului anchetei, restricții impuse utilizării informațiilor de către omologi și incapacitatea de a partaja informații, cu excepția cazului în care o anchetă penală a fost deja în desfășurare sau a fost în vigoare printr-un acord oficial existent printr-un tratat de extrădare.

Un alt instrument de cooperare internațională este **Grupul Egmont**, înființat în 1995, care oferă FIU o platformă pentru a face schimb de expertiză și informații financiare în siguranță pentru a combate spălarea banilor, finanțarea terorismului și infracțiunile predicate asociate. Acesta își propune să îmbunătățească cooperarea în lupta împotriva spălării banilor și finanțării terorismului, să stabilească programe de schimb și formare pentru a îmbunătăți expertiza unităților naționale de informații financiare și să promoveze imple-

mentarea programelor naționale în acest domeniu. Grupul Egmont are în prezent 164 de membri și își are sediul în Toronto [5]. Inițial a fost creat drept o organizație ca forum de stimulare pentru cooperare internațională în zone de combatere a spălării banilor „murdari” și finanțării terorismului (după evenimentele din 11 septembrie - octombrie 2001, scopul acestui grup a fost crearea unei organizații care să reunească unități naționale de informații financiare pentru a sprijini programele naționale de combatere a spălării banilor).

Aducem la cunoștință că anume prin intermediul acestei platforme, unitățile naționale de informații financiare fac schimb de informații referitoare la veniturile suspectate de origine criminală sau cerute de legislația națională pentru combaterea spălării banilor.

Baza fundamentală care se consideră primul instrument de talie internațională este Convenția de la Viena din 1988, considerată primul instrument internațional care oferă o definiție a spălării banilor și care va constitui baza evoluției reglementărilor ulterioare, deși sfera de aplicare a Convenției vizează doar profiturile provenite din traficul de droguri și alte substanțe psihotrope [6].

Cum am menționat supra, în ceea ce privește cercetările și urmărirea penale (care vizează cel puțin două state membre) referitoare la infracțiuni grave, Eurojust are competența de a coordona activitatea autorităților naționale, în fiecare fază a cercetării și urmării penale. În acest tip de cazuri Eurojust își poate îndeplini sarcinile prin intermediul unuia sau al mai multor membri naționali sau în calitate de colegiu. Eurojust le poate solicita autorităților statelor membre vizate, inter alia: a) să desfășoare o cercetare sau o urmărire penală; b) să formeze o echipă de cercetare comună; c) să ia măsuri speciale sau orice alte măsuri de investigație [7].

O agenție care este un instrument de o deosebită utilitate este **Europol**, misiunea acesteia în calitate de agenție de aplicare a legislației Uniunii Europene (în continuare UE) fiind de a sprijini statele membre în prevenirea și combaterea tuturor formelor grave de criminalitate internațională și a terorismului.

Rolul său este de a contribui la realizarea unei Europe mai sigure, în beneficiul tuturor cetățenilor din UE, prin sprijinirea autorităților UE de aplicare a legii, prin schimbul și analiza de informații privind criminalitatea. Cele mai mari amenințări la adresa securității sunt terorismul, traficul internațional de droguri, de ființe umane, falsificarea monedei euro și a cardurilor de plată, fraudă, corupția și spălarea banilor, precum și alte activități legate de prezența grupurilor de crimă organizată în economie [8, p. 7].

Europol colectează informații de la statele membre, procesează, analizează și difuzează. În acest scop, acest organ gestionează un sistem special informatic utilizat de toate statele membre. Efectuarea schimbului de informații cu statele membre are loc la două niveluri: strategice (analiza criminalității, evaluarea amenințărilor) și operaționale (furnizarea expertizelor și suportul tehnic pentru nevoile de afaceri în curs). În comparație cu serviciile de poliție din statele membre, această agenție are doar puteri limitate, cum ar fi inițierea unei investigații sau posibilitatea de a face să participe la lucrările echipelor comune de anchetă.

Folosind informații care sunt transmise cu participarea Europol în cadrul activităților sale în curs de desfășurare, investigațiile și activitățile echipelor comune de anchetă sunt supuse aceluiași tratament de protecție a datelor, cum ar fi cele primite în statul membru de destinație, în special atunci când se solicită statelor participante să-și concentreze eforturile pentru a efectua investigații pentru a identifica și urmări activitățile infracționale. Accentuăm că avantajele echipelor comune de investigații sunt evidente – comunicarea se face cu promptitudine, la toate întrebările se răspunde foarte repede de către membrii grupului.

Un instrument în acest context este echipa comună de investigație (JIT¹). Inițiată în 1999, opțiunea legală a fost pusă în aplicare în toate statele membre până în anul 2005. Ideea acestui instrument juridic este faptul că autoritățile polițienești și judiciare ale diferitelor state membre trebuie să poată investiga în comun

un caz penal, care are legături de nivel transfrontalier [9, p. 175]. Creionăm că această echipă va fi constituită doar în două cazuri: în cadrul cercetării unor fapte infracționale într-un stat membru al UE, când este necesar de a efectua cercetări complexe și care implică mobilizarea unor mijloace importante având tangență cu și alte state membre; și cel de al doilea caz, când mai multe state membre desfășoară investigația unor infracțiuni, în care circumstanțele cazului fac necesară o acțiune comună și concertată în statele membre.

Precizăm, că o astfel de echipă este constituită pentru un termen limitat, astfel, la finele termenului, aceasta poate fi prelungită dacă este necesar sau, la propunerea statelor membre, va fi desființată. Membriilor li se recomandă să se consulte și să se coordoneze în timp util cu privire la o eventuală prelungire pentru a evita discontinuitățile cadrului de cooperare internă.

Combaterea terorismului a fost principala justificare în propunerea **Comisiei Europene pentru Directiva 2018/1673** privind combaterea spălării banilor [10] adoptată recent, prima directivă privind spălarea banilor concentrată mai degrabă pe dreptul penal decât pe măsuri administrative.

Utilizăm teoria securizării colective pentru a ilustra modul în care UE încearcă să conecteze incriminarea spălării banilor cu lupta împotriva terorismului, necesitând, de exemplu, extinderea criminalizării autospălării. *Ca exemplu al modului în care retorica securizării nu a convins statele membre, discutăm cazul Finlandei, care este dispusă să extindă incriminarea autospălării, chiar dacă economia legală, mai degrabă decât protecția împotriva terorismului, este considerată a constitui obiectul legalității. protecție. Demonstrăm că utilizarea securizării axate pe terorism este problematică mai ales în contextul dreptului penal, deoarece contestă înțelegerea tradițională a obiectelor protecției juridice ca bază a incriminării* [11, p. 815]. Prin această prevedere, statele își facilitează accesul prin asigurarea și oferirea informațiilor din conturile bancare ale persoanelor care, într-un mod sau altul, sunt sub vizorul autorităților în domeniul investigării infracțiunilor de spălare

¹ Din engleză *Joint Investigation Team*.

a banilor, ceea ce ar asigura o economie de timp și funcționarea operativă și promptă a organelor de drept.

Într-o altă circumstanță, din Directiva (UE) 2018/1673 reiese că Uniunea Europeană vine în pas cu combaterea noilor activități infracționale. Astfel, pct. (6) atrage atenția statelor la spălarea banilor prin monedele virtuale, fiind o modalitate mai inovativă în infracționalitatea electronică din domeniul cibernetic. Specialiștii în domeniul combaterii spălării banilor și finanțării terorismului susțin că vulnerabilitățile folosite pe piața virtuală, care este practic nereglementată și necontrolată, sunt în creștere activă. Se caracterizează asta prin anonimitate și esențialele dificultăți în urmărirea și identificarea persoanelor care efectuează tranzacții, eficiența schimbului de fonduri a acestora și transferuri în criptomonedă între țări, lipsa semnificativă de cunoștințe și capacități a agențiilor de aplicare a legii pentru a stabili locația reală a criptomonedelor și arestarea acestora. Reieșind din cele menționate, ar fi binevenită inițiativa privind acordarea permisiunii organelor competente de investigare a infracțiunilor, în sensul ca acestea să aibă acces la informații care permit asocierea adresei beneficiarului efectiv și ulterioara stabilire a identității lui.

Nu subapreciem și convențiile internaționale, care au un impact semnificativ asupra aplicării legilor naționale. Acestea conțin prevederi privind recunoașterea ca infracțiuni a anumitor tipuri de fapte, legate de spălare a banilor, despre fixarea listei de infracțiuni predicat, privind procedura extrădării infractorilor, spre final și asupra asistenței juridice reciproce.

La 16 mai 2005, a fost adoptată **Convenția de la Varșovia** [12], care vine ca un *update*² și extinde Convenția de la Strasbourg pentru a combate nu numai finanțarea terorismului prin spălarea banilor, dar și finanțarea terorismului prin activități legitime.

Potrivit Convenției, obținerea de date cu privire la resursele financiare ale organizațiilor criminale, inclusiv ale organizațiilor teroriste, este un mijloc major de combatere a acestora.

Astfel, la nivel instituțional Convenția de la Varșovia reglementează în Secțiunea a 2-a, art. 14 „Unitățile de informații financiare cu rolul de a primi și, în măsura posibilului, solicita, analiza și transmite informații cu specific financiar către autoritățile competente. Statele au obligația astfel, de a adopta „măsuri necesare pentru a permite UIF³ să acționeze rapid, acolo unde există suspiciuni că o tranzacție are legătură cu spălarea de bani, pentru a suspenda sau a refuza aprobarea derulării tranzacției cu scopul de a analiza tranzacția și a confirma suspiciunea. Fiecare stat poate restrânge astfel de acțiuni la cazurile în care a fost prezentat un raport privind existența unei tranzacții suspecte” [13]. Actualmente este singura Convenție internațională care dă autorităților naționale puterea de a înceta tranzacțiile suspecte cât mai curând posibil, pentru a preveni circulația acestora în sistemul financiar. În plus, unitățile specializate de informații financiare ale statelor membre sunt obligate să oprească aceste tranzacții la cererea unui partener străin, dar care nu fac parte la Convenția de la Varșovia.

Din acest punct de vedere, tendința generală de interacțiune și cooperare a statelor la nivel internațional contribuie nu numai la acumularea de experiență practică în combaterea spălării banilor, ci și la analiza și luarea în considerare a caracteristicilor fiecărei țări în parte pentru organizarea activității în acest domeniu, care afectează valoros fiecare dintre părți.

Spălarea banilor și finanțarea aferentă a terorismului și a criminalității organizate continuă să fie probleme importante la nivelul Uniunii Europene, dăunând integrității, stabilității și reputației sectorului financiar și constituind o amenințare la adresa pieței interne și a securității interne a Uniunii și a altor state. Pentru a aborda această problemă, pentru a completa și consolida implementarea Directivei (UE) 2015/849 [14] a Parlamentului European și a Consiliului, a Directivei UE 2018/1673 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2018 privind lupta împotriva spălării banilor, intenționează să o combată prin noi măsuri. În plus, există și alte organizații de coo-

² Din engleză – actualizare.

³ Unitate de Informații Financiare.

perare în materie penală, cum ar fi Ordinul european de investigare și Mandatul european de arestare și predare, care pot fi utilizate în acest scop [15].

Tocmai din acest considerent, contracararea legalizării bunurilor infracționale este un element esențial în lupta împotriva criminalității la nivel internațional, fiind o condiție pentru creșterea securității naționale și internaționale și, de asemenea, o condiție necesară pentru reducerea corupției.

Cu referire la cazurile de rezonanță din Republica Moldova, cunoscute drept „*Frauda bancară*” și „*Laundromat*”, s-a efectuat o cercetare analitică în lucrarea din 2022, prin care se relatează că „*începând cu 2020, Procuratura Anticorupție a cooperat în mod eficient cu Procuratura Generală a Letoniei în cadrul unei echipe comune de investigație.*”

Efectiv, este necesar de câteva ore pentru a înregistra o entitate străină, dar poate dura luni și uneori ani pentru a obține informații, ceea ce face ca aplicarea legii să fie mai dificilă. *Echipele comune de investigații cu Letonia au fost create pentru a face schimb de informații și de probe în timp real și au avut ca rezultat identificarea unor beneficiari ai fraudei bancare. În 2022, grupul a fost consolidat cu membri cu o specializare mai largă în combaterea spălării banilor și se intenționează ca activitatea acestuia să fie prelungită pentru încă un an, fiind invitate și alte țări să se alăture. Avantajele acestor echipe comune de investigații sunt evidente – comunicarea se face cu promptitudine, la toate întrebările se răspunde foarte repede de către membrii grupului. Pornind de la rezultatele pozitive ale acestei experiențe, în curând urmează să fie create echipe comune de investigații și cu alte țări* [16, p. 47].

Țările ar trebui să-și acorde reciproc asistență judiciară în cea mai deplină măsură posibilă, indiferent de existența dublei incriminări, cu condiția ca această asistență să nu necesite măsuri coercitive. Concomitent, este imperios ca se să ia în considerare aplicarea unor astfel de măsuri, dacă este necesar, pentru a oferi o gamă largă de asistență și cu condiția să nu existe dubla incriminare.

Din aceste considerente, se constată că

cooperarea europeană în domeniul investigării infracțiunilor de spălare a banilor, precum și alți infracțiuni conexe, în special când subiecții investigați sunt persoane expuse politic care conform legii speciale sunt definite drept *persoane fizice care exercită sau care au exercitat pe parcursul ultimului an funcții publice importante la nivel național și/sau internațional, precum și membri ai organelor de conducere ale partidelor politice* [17]. Dacă spălarea banilor locali poate fi adesea combătută la nivel național, o soluție eficientă în problema spălării banilor pe plan internațional poate fi găsită doar în planul cooperării internaționale [18, p. 79].

De menționat că practica internațională urmează inclusiv calea refuzului de a verifica dovezile acuzațiilor care stau la baza unei cereri de asistență juridică internațională. În acest sens, potrivit Curții Federale a Elveției, valabilitatea acuzațiilor este supusă verificării nu în curs de furnizare a asistenței, ci dimpotrivă, este pusă în sarcina judecătorului în procesul penal relevant [19, p. 76], asta cu toate că convențiile internaționale au un impact semnificativ asupra aplicării legii; acestea conțin prevederi privind recunoașterea ca infracțiuni a anumitor tipuri de fapte, legate de spălarea banilor, despre fixarea listei de infracțiuni predicat și procedura extrădării infractorilor, asupra solicitării de acordare a asistenței juridice reciproce.

În același timp, în ciuda dezvoltării unei reglementări juridice internaționale unificate a spălării banilor, rămân diferențe semnificative între legislațiile naționale ale diferitelor state în acest domeniu, în primul rând în chestiunile referitoare la sfera de aplicare a infracțiunilor predicat.

În prezent, activitățile FATF se desfășoară în patru domenii principale: verificarea conformității cu recomandările FATF de către membrii săi; revizuirea noilor metode și tipologii de spălare a banilor; asigurarea faptului că recomandările sunt implementate de statele membre FATF; cooperare cu alte organizații internaționale (sublinierea *n.a.*).

După cum s-a menționat, una dintre formele de coordonare și dezvoltare a activităților FATF este efectuarea de evaluări reciproce ale

țarilor pentru a aduce sistemele naționale de combatere a spălării banilor în conformitate cu recomandările FATF. Reieșind din acest fapt, în 2004, a fost creat un grup în stil FATF pentru țări Regiunea eurasiatică – grupul eurasiatic pentru combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (EAG), care efectuează astfel de evaluări reciproce în mod regulat [20, p. 113].

Recomandările încurajează statele participante să extindă un sistem de acorduri bilaterale și multilaterale care reglementează problemele de asistență juridică în lupta împotriva spălării banilor, inclusiv cele referitoare la căutarea infractorilor și confiscarea veniturilor din infracțiuni. În aceste scopuri, activitățile de căutare operațională sunt încurajate în toate modurile posibile. În ce privește punerea în aplicare a mișcării controlate a banilor spălați, acest lucru înseamnă folosirea implementării operaționale, identificarea specificului lanțuri de tranzacții financiare ilegale, identificarea liderilor organizații criminale implicate în spălarea banilor.

Astfel, dacă să facem o retrospectivă, evaluarea circumstanțelor care contribuie la creșterea eficacității sistemului internațional al UE de „anti-spălare a banilor”, iar predicția eficacității sale poate fi caracterizată la general ca pozitivă și eficientă.

Convenția ONU de la Viena din 1988 [21] împotriva traficului ilicit de stupefianțe și substanțe psihotrope, despre care am menționat la începutul lucrării, a devenit prima convenție care prevede dezvoltarea cooperării în domeniul combaterii spălării banilor. În normele sale, conceptul de „legalizare” („spălare”) a fost formulat în detaliu. De asemenea, ea conține o recomandare pentru ca fiecare parte să ia măsurile cerute în vederea recunoașterii faptelor descrise drept infracțiuni.

Părțile la Convenție odată cu aderarea sa, au datoria de a lua măsuri legislative pentru a permite instanțelor sau altor autorități competente să obțină sau să poată confisca documente bancare, financiare și comerciale. Art. 9 din Convenție consacră că *părțile vor coopera strâns, conform sistemelor juridice și administrative respective, cu scopul de a întări eficacitatea acțiunilor de detectare și celor represive,*

vizând să pună capăt comiterii de infracțiuni. Totuși, așa cum arată practică, utilizarea acestor prevederi este problematică, deoarece legislațiile interne ale mai multor statelor vizează prevăd restricții întru respectarea drepturilor constituționale.

De remarcat că Grupul Eurasiatic (EAG) pentru combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului dezvoltă progresiv cooperarea cu diferite organizații și structuri internaționale și regionale care se ocupă de probleme de combatere a legalizării veniturilor provenite din infracțiuni și a finanțării terorismului; totodată, se angajează în dialog cu statele ca entități distincte, care au primit statutul de observator în grupul respectiv [22], deși acesta nu operează în UE, ci doar în Belarus, India, Kazahstan, China, Kârgâzstan, Federația Rusă, Tadjikistan, Turkmenistan și Uzbekistan. De asemenea, EAG este membru asociat al FATF, ceea ce pe viitor nu exclude potențialele colaborări cu alte state, inclusiv membre ale UE.

Deși, chiar și în UE, unde operează instrumentele de cooperare menționate anterior privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor, care vizează armonizarea măsurilor luate de statele membre, rămân diferențe (rezerve) între definițiile naționale. Aceste discrepanțe au un impact negativ, în primul rând, asupra dezvoltării cooperării internaționale, întrucât aceasta din urmă se bazează în mare parte pe principiul *non bis in idem*.

În această ordine de idei, activitatea unor echipe comune de investigație pot dezvolta esențial capacitatea de funcționare a cooperării internaționale într-un sens dublu: prin lărgirea gamei de investigație, precum și prin accelerarea obținerii rezultatelor, interactiv sau pe alte căi fiindu-le asigurate resurse financiare, umane și tehnice adecvate. Se recomandă anumite proceduri pentru a se asigura că personalul organelor competente menține standarde profesionale înalte, inclusiv în ceea ce privește confidențialitatea, care este punctul forte în activitatea măsurilor speciale de investigații. Totodată se va pune accent pe mijloacele tehnice întru cooperarea investigării infracțiunilor.

Concluzii. Catalogăm cele mai importante idei sistematizându-le, și anume că baza com-

baterii legalizării veniturilor ilegale a devenit Convenția ONU de la Viena din 1988, care a fixat normele-principii standarde internaționale de combatere a spălării banilor.

Întrucât astăzi sfera tehnologiei informaționale se află într-un stadiu perpetuu de perfecționare și din această cauză este dificil de reglementat, organizațiile și grupurile criminale, precum și grupările teroriste își direcționează eforturile către dezvoltarea și utilizarea acestor inovații pentru scopuri clandestine. Problema reglementării legale a activităților în spațiul cibernetic este, desigur, mai complexă și necesită o cooperare strânsă la nivel internațional. Cu toate acestea, tocmai pașii care vizează reglementarea activităților informaționale ar trebui să fie mereu plauzibili, deoarece pot contribui la creșterea imaginii integrității țării, pentru crearea normelor internaționale.

În acest articol, am arătat cum amenințarea terorismului a fost utilizată la nivelul UE pentru a justifica incriminarea spălării banilor într-un mod mai armonizat și mai cuprinzător,

ceea ce poate compromite principiile fundamentale ale sistemelor de drept penal din statele membre. Efectiv perfect legitim este să lupti împotriva terorismului și să promovezi integrarea în continuare, dar nu cu orice preț, dacă e să ne amintim de spusele lui Machiavelli, ci în limitele legale. Susținem că activitatea de combatere a mecanismelor privind spălarea banilor, discutate în această lucrare, va avea ca rezultat în primul rând dezvăluirea activităților teroriste. Punctăm că implementarea eficientă a politicii naționale în domeniul combaterii spălării banilor și finanțării terorismului este posibilă doar prin cooperarea activă cu organizațiile internaționale, în acest sens fiind necesar un cadru juridic și instituțional adecvat care să conducă la uniformizarea reglementării problemelor din domeniul contracarării și legalizării fondurilor infracționale, inclusiv stabilirea răspunderii pentru faptele prejudiciabile și crearea unui sistem de colectare a informațiilor privind tranzacțiile suspecte.

BIBLIOGRAFIE

BIBLIOGRAPHY

1. Fișa tehnică UE – 04 din 2017, Rosa Raffaelli, p. 1.
2. *Ibidem*.
3. Adams Whitney, The practical impact of money-laundering laws on financial institutions. Washington: White Collar crime, National Institute, 1990.
4. Turcu M. Dezvoltarea criminalității orientate spre profit. Spălarea banilor, Universul Juridic, 2013.
5. Grupul Egmont. Disponibil: https://ro.frwiki.wiki/wiki/Groupe_Egmont (accesat la 16.11.2022).
6. Lupașcu, D., Mareș M. Infracțiunea de spălare a banilor în legislația românească și în cea a Republicii Moldova, 2018. Disponibil: <https://juridicemoldova.md/5529/infracțiunea-de-spalare-a-banilor-in-legislatia-romaneasca-si-in-cea-a-republicii-moldova.html> (accesat la 17.11.2022);
7. Extras din Decizia 2002/187/JAI a Consiliului din 28 februarie 2002 de instituire a Eurojust. Disponibil: http://publications.europa.eu/resource/ellar/4c08c9a7-3558-4e5d-b6cb-a5eda457279b.0014.02/DOC_2 (accesat la 17.11.2022).
8. Analiza EUROPOL. Raport general privind activitățile Europol, Oficiul European de Poliție, 2011.
9. Grati I. Avantajele și dificultățile în crearea echipelor comune de investigații. În: Studii Juridice Universitare. 2014, nr. 3-4, p. 174-180.
10. Directiva (UE) 2018/1673 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2018 privind combaterea prin măsuri de drept penal a spălării banilor. Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX%3A32018L1673> (accesat la 23.12.2022).

11. Hyttinen T., Heinikoski S. Justification of supranational criminal law – Analysis of collective securitization in the EU-level harmonization of money laundering provisions, *Maastricht Journal of European and Comparative Law*, Vol. 26 (6) 815–832, Maastricht, 2019, p. 815-832.
12. Convenția Consiliului Europei privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii și finanțarea terorismului din 16.05.2005. Disponibil: https://www.cna.md/public/files/legislatie/conventia_consiliului_europei_impotriva_spalarii_banilor.pdf (accesat la 23.12.2022).
13. *Ibidem*.
14. Canle I., Celia I. Money Laundering and the European Investigation Order. *Journal of Applied Business & Economics*, Vol. 22 Issue 7, 2020, p. 164-171.
15. Directiva (UE) 2015/849 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2015 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Directivei 2006/70/CE a Comisiei (Text cu relevanță pentru SEE). Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex%3A32015L0849> (accesat la 23.12.2022).
16. Comitetul Consultativ Independent Anti-corupție (CCIA). Raportul „«Republica Offshore»: analiza factorilor care au contribuit la fraudă sistemică și spălarea de bani în sectorul financiar-bancar și de asigurări din Republica Moldova”, iulie, 2022, p. 49.
17. Legea nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului în Monitorul Oficial nr. 58-66 art. 133.
18. Popa Ș., Cucu A. Economia subterană și spălarea banilor, *Studiu criminologic*, Chișinău, 2007 p. 182.
19. Воронин Ю. А., Григорьева Н. Л. Взаимная правовая помощь как форма международного сотрудничества в борьбе с легализацией денежных средств или иного имущества, полученных преступным путем. *Вестник Челябинского государственного университета*. 2013. № 5 (296). *Право*. Вып. 35 p. 71-77.
20. Голенко Г.Д. Международно-правовые аспекты борьбы с отмыванием денег. *Кубанский государственный университет*, Краснодар, 2012, p. 110-114.
21. Convenția de la Viena contra traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope, din 1988. Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex%3A31990D0611>(accesat la 19.01.2023).
22. The Eurasian Group on Combating Money Laundering and Financing of Terrorism (EAG). Disponibil: <https://eurasiangroup.org> (accesat la 19.01.2023).

DESPRE AUTOR**Florin ZAGAICAN,***masterand,**Universitatea Dunărea de Jos din Galați,**Facultatea Transfrontalieră,**programul ȘPC, România,**Avocat stagiar CA „Dumitru MARCO”**e-mail: zagaican.f@gmail.com,**ORCID: 0000-0002-2894-587X*